

Е. С. Афанасьєва
студ.2 ск курсу
спеціальність «Соціальна робота»
ФПСР ОНУ імені І. І. Мечникова
Науковий керівник: доцент кафедри соціальної роботи
С. В. Гладченко

ГОЛОВНІ ФАКТОРИ, ЩО МАЮТЬ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СТАТЕВОЇ РОЛІ ЛЮДИНИ

Кожна людина входить в життя з певними вродженими програмами розвитку і психофізіологічними статевими відмінностями, з ними пов'язано сприймання ранньої інформації, яка сприяє формуванню первинної гендерної ідентичності, яка потім направляє моделювання, впливає на сприйняття навчання. В динаміці цього розвитку засвоюються гендерні ролі. В подальшому гендерні ролі і гендерні ідентичності функціонують в системі зворотних зв'язків, підкріплюючи і компенсуючи одна одну.

Гендер (статева роль) — поняття культурне і соціальне. Воно визначає риси характеру та особливості поведінки, які

вважають характерними для чоловіків і жінок у певному суспільстві. Наприклад, у більшості культур жінкам приписують такі риси вдачі, як турботливість, поступливість, емоційність, а чоловікам — лідерство, стриманість.

Реальна поведінка конкретної людини може відповідати прийнятій у суспільстві, а може, навпаки, вважатися характерною для протилежної статі. Так прийнято вважати що, чоловіки бувають мужніми і турботливими, а жінки — ніжними й енергійними. Понад те, вважається, що поєднання в одній людині традиційно чоловічих і жіночих рис характеру робить її повноцінною і надзвичайно дієздатною особистістю, яка вибирає стиль поведінки залежно від конкретної ситуації, а не обмежується тим, що відведено для її статі.

Джерелом формування психічних статевих відмінностей і статевої поведінки є, передусім, люди, що несуть в собі ті властивості, які для індивіда є бажаними і цінними формами. Для дітей раннього віку цими людьми є батьки. В подальшому до батьків приєднуються однолітки, діти більш старшого віку, дорослі. Процес статево-рольової ідентифікації не припиняється протягом всього життя людини, однак на кожному віковому етапі цей процес має свої особливості.[4]

Психологи вважають, що статева ідентифікація є результатом майже безперервної серії реплік, натяків, отриманих від переживань, набутих з членами сім'ї, вчителями, друзями, а також із культурних джерел. Фізичні характеристики, отримані від своєї біологічної статі, такі, як загальний фізичний розвиток, фігура і фізичні параметри, взаємно спів відносяться зі складною системою стимулів, що включають заохочення, покарання, статеві ознаки батьків, що і встановлює статево-ототожнення.

Формування гендерної ідентичності базується на трьох факторах: відносинах батьків і культурній позиції, зовнішніх статевих органах дитини і генетичному впливі, який стає фізіологічно активним на 6-му тижні життя зародку.[3]

Відчуття статевої належності як одне з основних стрижнів особистості у своїй нормі є досить стійкою якістю. Проте, слід застерегти, що, по-перше, ступінь стійкого відчуття може бути неоднаковою і строки його остаточного формування також можуть бути різні. По-друге, саме по собі нормальне відчуття статевої належності ще не визначає повністю ступеня, в якій той чи інший хлопчик або дівчинка у наступному будуть відповідати прийнятним у суспільстві зразкам «справжнього чоловіка» або «справжньої жінки».

Список використаної літератури:

1. Иванова Е. Гендерная проблематика в психологии // Введение в гендерные исследования. Ч. I: Уч. пособ. / Под ред. И. А. Жеребкиной. Харьков, 2001/
2. М. В. Папуча. – К.: ТОВ «КММ», 2007. – 296 с. 18. Берн Ш. Гендерная психология.- СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2004. 320 с. 19. Практикум по гендерной психологии/Под ред. И. С. Клециной. СПб.: Питер, 2003.
3. Максименко С. Д. Психологія особистості: Підручник / С. Д. Максименко, К. С. Максименко,
4. Ожигова Л. Н. Гендерная интерпретация самоактуализации личности в профессии: Автореф. дис.... канд. психол. наук. – Краснодар, 2000. С. 312–345.